

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 952
van **MIEKE SCHAUVLIEGE**
datum: 30 april 2021

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Militaire domeinen - Natuurbeheer

In 1999 werd een samenwerkingsprotocol voor twaalf militaire domeinen gesloten tussen het federale ministerie van Defensie en het Vlaamse ministerie voor Leefmilieu. Dit protocol omvat de afspraken om het natuur- en bosbeheer op militaire domeinen uit te voeren en op te volgen.

1. Hoe wordt het samenwerkingsprotocol voor de twaalf militaire domeinen geëvalueerd door de minister? Gelieve een overzicht te geven van de militaire domeinen die onder het protocol vallen, de ligging van de gebieden (in welke gemeenten), de grootte van de gebieden enzovoort.
2. Zijn er plannen om het protocol te vernieuwen of uit te breiden met nieuwe gebieden?
3. Graag had ik een overzicht ontvangen van alle militaire gebieden (geordend per provincie) en de oppervlakte, waar het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) het technisch natuurbeheer op zich neemt. Graag ook de vermelding of er voor het gebied een beheerplan opgemaakt is en of dit beheerplan goedgekeurd werd in uitvoering van het Natuurdecreet.
4. Tot 2010 liep het Life-project DANAH (Defensie + ANB = NATuurHerstel) voor twaalf Natura 2000-gebieden die gelegen zijn op militair domein.
 - a) Welke initiatieven zijn in opvolging hiervan genomen om verder te werken aan natuurbevordering op militair domein na 2010? Graag een overzicht per gebied.
 - b) Zijn er na 2010 nog budgetten of subsidies naar natuur op militair domein gegaan? Graag een overzicht van de budgetten die de Vlaamse overheid ter beschikking stelt voor het beheer per militair gebied.
5. Wat betreft de brandprotocollen, schietoefeningen en verstorende activiteiten tijdens het broedseizoen uitgevoerd door militairen op militaire terreinen.
 - a) Welke afspraken zijn er over verstorende militaire activiteiten tijdens het broedseizoen? Waar worden die toegelaten? Wat zijn de randvoorwaarden? Is er overleg met het Agentschap voor Natuur en Bos als er verstorende activiteiten worden gepland? Zo ja, hoe frequent? Op welk forum? In welke mate volgt ANB op of de afspraken ook worden nagekomen? Kan de Vlaamse overheid optreden als de afspraken niet zijn nagekomen?

- b) Gelden er specifieke afspraken als bepaalde brandgevaarcodes (groen, geel, oranje, rood) van kracht zijn? Zo ja, welke? Zo niet, is de minister van plan afspraken te maken?
6. Wat betreft verstorende activiteiten tijdens het broedseizoen op militair domein uitgevoerd door burgers.

Welke afspraken zijn er over verstorende activiteiten tijdens het broedseizoen? Waar worden die toegelaten? Wat zijn de randvoorwaarden? Is er overleg met het Agentschap voor Natuur en Bos als er verstorende activiteiten worden gepland? Zo ja, hoe frequent? Op welk forum? In welke mate volgt ANB op of de afspraken ook worden nagekomen? Kan de Vlaamse overheid optreden als de afspraken niet zijn nagekomen?

7. In het verleden waren er plannen om militaire domeinen die niet meer belangrijk waren voor de militaire overheid aan te kopen in functie van verder natuurherstel en -ontwikkeling.

Heeft de minister deze ambitie? Zijn er momenteel nog dergelijke plannen?

ANTWOORD

op vraag nr. 952 van 30 april 2021

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

1. De protocolovereenkomst werd in 2020 in overleg tussen het Agentschap Natuur en Bos en de militaire overheid herzien. Hierbij werd de lijst van militaire domeinen die tot de protocolovereenkomst behoren eveneens geactualiseerd en uitgebreid. In bijlage (eerste tabblad) vindt u de huidige lijst van gebieden die onder de protocolovereenkomst vallen.
2. Aangezien het protocol recent pas vernieuwd is, zijn er niet direct plannen voor een volgende herziening. Conform de huidige versie van de protocolovereenkomst kan de lijst van gebieden die tot het protocol behoren gewijzigd worden, los van een herziening van de volledige protocolovereenkomst.
3. Aangezien het protocol en de bijhorende lijst van domeinen die onder het protocol vallen recent herzien en bijgewerkt zijn, is het aantal gebieden dat buiten het protocol valt en onder een andere vorm van beheer door het ANB valt redelijk beperkt. Naast de openbare bossen die onder technisch beheer vallen, zijn ook de militaire terreinen die door middel van een concessie worden beheerd in bijlage weergegeven (tweede tabblad). Er is tevens aangegeven of er een goedgekeurd beheerplan voor de betrokken gebieden bestaat.
4. a. Naast het noodzakelijke onderhoudsbeheer (zie vraag 4b) werden in de betrokken militaire domeinen in navolging van DANA het volgende bijkomende initiatieven genomen. Deze kunnen opgedeeld worden in enkele grote categorieën.
 - Opmaak of update natuurbeheerplannen conform het nieuwe decreet. Voor alle militaire domeinen gelegen in Speciale Beschermingszones is dat proces lopende. Parallel en in functie hiervan lopen er ook studieopdrachten naar soorten of habitats teneinde een optimaal beheer in die beheerplannen te kunnen opnemen.
 - Inzetten op nieuwe Life-projecten
 - Lopend Life-project Nardus & Limosa in het Schietveld Helchteren en in Weelde.
 - Projectvoorstel Life Atlantic Land Dunes, ingediend in 2021 ter realisatie van landduinhabitats en geassocieerde habitats, waarvan terreinrealisaties vooropgesteld worden op het Klein Schietveld (Brasschaat), Grobbendonk, Tielenkamp, Kamp Beverlo en het Schietveld in Helchteren.
 - Projecten rond soorten
 - wolf: intensieve samenwerking Kamp Beverlo en Schietveld Helchteren
 - Soortgericht beheer i.f.v. het leefgebied van Adder in Groot Schietveld.
 - Inrichtingsbestek "Uitvoering SBP Heivlinder" op het Klein Schietveld (Brasschaat) en Groot Schietveld (Brecht/Wuustwezel), het Vliegveld van Malle en in Kleine Brogel.
 - Herstelproject leefgebied Gentiaanblauwtje in Kamp Beverlo.
 - Soortgericht beheer i.f.v. het leefgebied van Aardbeivlinder in Houthulst, RCS Wingene en Ursel

- b. Volgend op de inrichtingen in het kader van het Life-project DANAHE en volgend op het onder 4a) vermelde inrichtingsbeheer is het beheer van de protocolgebieden voornamelijk onderhoudsbeheer.

Na afloop van het DANAHE-heideherstelproject is vooral ingezet op begrazen, chopperen, maaien en plaggen om vergrassing en verbossing tegen te gaan. Daarnaast wordt ook aan exotenbestrijding gedaan. Een detail van de besteding per domein is er niet, aangezien er meestal aanbesteed wordt in globale bestekken over meerdere domeinen.

De inkomsten van de houtverkoop uit de militaire domeinen worden rechtstreeks terug geïnvesteerd in deze domeinen. De bestedingen van dit houtfonds worden in gezamenlijk overleg tussen Defensie en ANB vastgelegd. De laatste 5 jaar werd zo ongeveer 600000 €/jaar besteed aan het beheer van de betrokken domeinen in het DANAHE-project.

Hier bovenop investeert het ANB ook nog eigen middelen in deze domeinen. Naast de inzet van eigen personeelsleden en werkmiddelen wordt hierbij op jaarbasis ongeveer 615000 € gespendeerd om de staat van instandhouding van de betrokken heidehabitats en -soorten te garanderen.

Een onderverdeling in de 5 voornaamste categorieën vindt u hieronder :

Heide en bosrandbeheer	250000 €
Maaibeheer	155000 €
Exotenbestrijding	75000 €
Maatwerk via sociale tewerkstelling	75000 €
Schapenbegrazing	60000 €

5. a. In het protocol is bepaald dat het militair gebruik in deze gebieden primeert. Dit betekent dat er geen principiële afspraken zijn om de intensiteit van militair gebruik tijdens het broedseizoen te verlagen of op te schorten. Op lokaal niveau kan het Agentschap Natuur en Bos wel voorstellen om bijvoorbeeld specifieke beheermaatregelen te nemen of vragen om rekening te houden met de kwetsbaarheid van bepaalde (deel)zones. In perioden van brandgevaar, die geheel of gedeeltelijk overlappen met het broedseizoen, is er doorgaans sowieso minder militaire activiteit.
- b. Het protocol bepaalt dat Defensie instaat voor de brandbestrijding. Welke maatregelen gekoppeld worden aan bepaalde codes wordt dus bepaald door Defensie. Het protocol bepaalt wel dat het Agentschap Natuur en Bos via de Natuur- en Bosbeheercommissie adviseert over de meest geschikte middelen en methoden voor de preventie en bestrijding van brand. Voor zover dit nog niet is gebeurd, ga ik er naar aanleiding van de brand op het Groot Schietveld op aandringen dat het ANB deze adviesrol nauw ter harte neemt, zodat in éénianders belang een herhaling van de feiten kan vermeden worden
6. De meeste militaire domeinen zijn niet vrij toegankelijk voor burgers. In enkele uitzonderlijke gevallen (vb. een klein stuk militair domein in een groter complex) is er een toegankelijkheidsregeling in uitvoering van de natuurbehoudswetgeving van kracht. In dit geval kan er ook door de boswachters en andere bevoegde ambtenaren worden opgetreden tegen eventuele inbreuken.

In de niet publiek toegankelijke militaire domeinen regelt Defensie de toegankelijkheid en is de rol van het Agentschap Natuur en Bos adviserend.

In deze adviezen wordt dan uiteraard geprobeerd om zoveel mogelijk verstoring te vermijden, maar is het toch de militaire overheid die al dan niet toelating onder voorwaarde verleend. In eerste instantie is het dan ook aan de militaire overheid om inbreuken tegen de verleende toelatingen op te volgen en te sanctioneren.

Indien naast het schenden van de voorwaarden van de toelatingen ook aantoonbare schade zou worden berokkend aan bepaalde vegetaties of diersoorten, kan natuurlijk ook nog beroep gedaan worden op de boswachters of natuurinspecteurs van het ANB om ook hiertegen proces-verbaal op te maken.

7. Op de lijst van door de militaire overheid te vervreemden terreinen staan inderdaad nog steeds enkele terreinen met hoge natuurpotentie. Vanaf het moment dat er beslist is tot vervreemding van bepaalde terreinen, wordt door defensie wel gepolst naar interesse voor aankoop door het Agentschap Natuur en Bos. Er zijn inmiddels ook al heel wat terreinen op deze wijze aangekocht bijvoorbeeld het Vloethemveld in Zedelgem en het Marum in Brecht/Wuustwezel. In andere gevallen zijn ook niet langer functionele delen van bepaalde militaire domeinen aangekocht en toegevoegd aan het natuur- en bospatrimonium van de Vlaamse Overheid.

Momenteel zijn twee aankopen van telkens ongeveer 17 ha in Leopoldsburg (Kwartier Moorslede en Kwartier Reigersvliet) in een afrondingsfase.

BIJLAGE

[Lijst van militaire domeinen die tot de protocolovereenkomst behoren](#)